

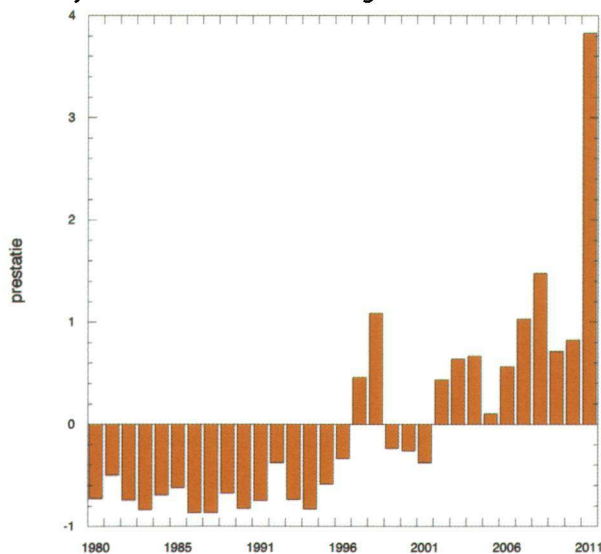
Phegeavlinder opvallend talrijk in 2011

Tekst:
Willem Ellis
Werkgroep
Vlinderfaunistiek
& Dick Groenendijk
De Vlinderstichting

De phegeavlinder (*Amata phegea*) is een opvallende verschijning. Niet alleen het uiterlijk is bijzonder, ook met het verspreidingsgebied is er iets opvallends aan de hand. De soort komt voor in een aaneengesloten gebied in de noordelijke helft van Limburg en het aangrenzende deel in Noord-Brabant. Verder is er een geïsoleerde populatie bij Bergen op Zoom. Hoe doen deze populaties het eigenlijk? En waarom was de soort in 2011 zo opvallend talrijk?

Naamgeving

De naam phegea is nogal raadselachtig. Op Vlindernet staat (maar dat is weer overgeschreven van andere bronnen): "Phegea is de dochter van Phegeus, koning van Psophos in Arcadië". Maar dat kan helemaal niet, want Phegeus had alleen maar zonen. Phegea blijkt overigens wel de dochter te zijn van een bijvrouw van Priamus en dat was weer de koning van Troje. Overigens duikt de oude Nederlandse naam melkdrupje nog steeds af en toe op. En gezien de melkwitte vlekken op zowel de voor- als achtervleugel, is deze naam best goed gekozen. Zowel de vlinder als de rups zijn opvallend. De rups is ongeveer 3 centimeter lang en bekleed met korte grijze haarborstels. De soort overwintert als rups en de rupsen kunnen vooral in het voorjaar vaak zonnend worden gevonden.

Jaarlijkse prestatie van de phegeavlinder vanaf 1980. De prestatie beschrijft het wel en wee van een soort in de loop van de tijd. Op Vlindernet kunt u lezen hoe dit wordt berekend. Goede jaren hebben een positieve waarde, slechte jaren een negatieve. Vooral in 2011 was de phegeavlinder opvallend talrijk.

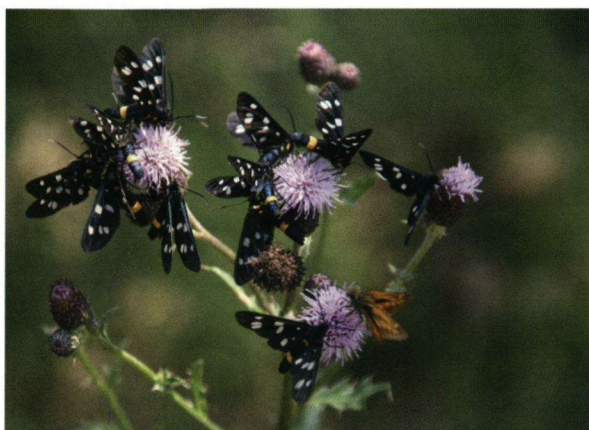
Rups van de phegeavlinder.

Giftigheid

Vlinders met een dermate opvallend uiterlijk zijn vaak giftig. De phegeavlinder is dat echter niet. Er is een grote gelijkenis met een bloeddrupje uit andere delen van Europa: *Zygaena ephialtes*, die familie is van de in Nederland voorkomende sint-jansvlinder (*Zygaena filipendulae*). Dit nabootsen van het uiterlijk van een gevaarlijke (giftige) soort, zonder zelf gevaarlijk te zijn, wordt mimicry van Bates genoemd. Het is de vraag in hoeverre de phegeavlinder hiervan profiteert in de Nederlandse situatie waar de giftige *Zygaena ephialtes* helemaal niet voorkomt, maar de vlinder ziet er in ieder geval onmiskenbaar giftig uit. Overigens is de phegeavlinder, ondanks de gelijkenis, helemaal geen bloeddrupje, maar een beervlinder. En dat is weer iets dat sterk blijkt uit het uiterlijk van de rups.

Klimaat

In Nederland breidt de phegeavlinder zich uit. Vanaf begin 2000 heeft de phegeavlinder een positieve prestatie en vooral het jaar 2011 springt eruit. En waarschijnlijk zijn nog niet eens alle waarnemingen van 2011 al doorgegeven, waardoor het balkje van het jaar 2011 in werkelijkheid alleen nog maar hoger is! Het is de vraag hoe dat kan. De soort komt in grote delen van Europa talrijk voor in droge terreinen. De phegeavlinder is als warmteminnende soort goed bestand tegen verdroging en zal mede daarom wellicht ook profiteren van de verandering van het klimaat. We denken dat het droge en warme voorjaar van 2011 voor de phegeavlinder een extra positieve impuls is geweest voor een goed jaar.

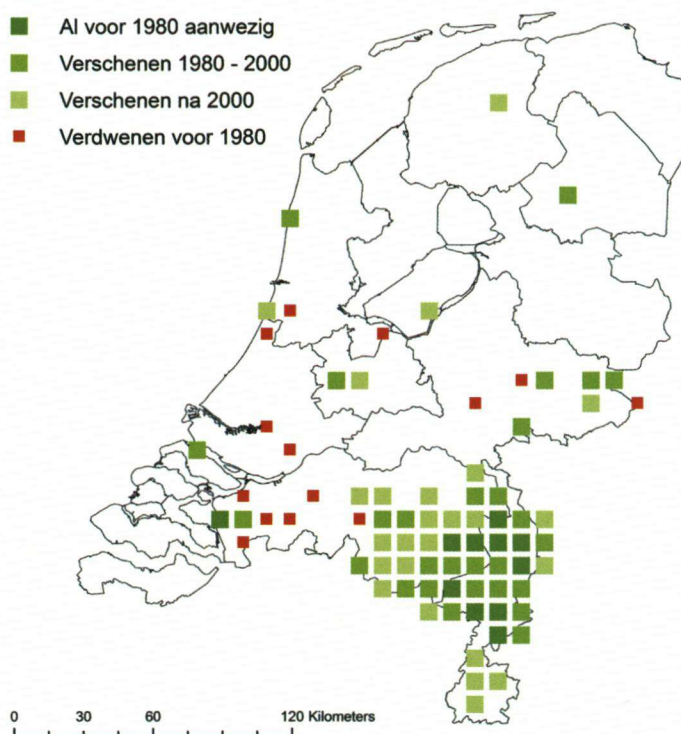
De phegeavlinder was dit jaar bijzonder talrijk.

Uitbreiding

De phegeavlinder heeft in Nederland twee kernen. Eentje daarvan bevindt zich in westelijk Noord-Brabant. Deze kern lijkt wat te krimpen als we kijken naar het verspreidingskaartje. De kern in oostelijk Noord-Brabant en Limburg lijkt juist steeds groter te worden. In ieder geval is het aantal hokken waar de phegeavlinder recent is verschenen behoorlijk uitgebreid ten opzichte van de traditionele verspreiding rond 1980. De phegeavlinder heeft nogal een neiging tot zwerven en stippen buiten de provincies Noord-Brabant en Limburg hebben veelal betrekking op eenmalige waarnemingen van zwervende individuen. ●

Legenda

- Al voor 1980 aanwezig
- Verschenen 1980 - 2000
- Verschenen na 2000
- Verdwenen voor 1980

Verspreiding van de phegeavlinder in Nederland gepresenteerd naar de jaren van verdwijnen of verschijnen.